

MONIKKOPERHEEN IDEAALIKOTI - TILAVA, TOIMIVA JA TURVALLINEN?

Kun vauvaa odottavalle perheelle selviää, että äidin masussa onkin kerralla useampi ihmisen alku, on elämän arvot otettava uudelleen puntariin. Yksi suurimpia haasteita on ratkaista se, miten asumisen asiat hoidetaan. Mitkä seikat asumisessa ovatkaan tärkeitä ja mistä voidaan tinkiä?

“Hyvin he näyttävät voivan!” – tällainen toteamus lääkäriltä ensimmäisessä raskaudenajan ultratutkimuksessa on useimmiten melkoinen yllätys, joskus jopa järkytys. Kaksosten – tai vielä enemmän kolmosten – odotus saattaa mullistaa suunnitelmat ja aiheuttaa ennen alkujärkytyksen laantumista suurta huolta, niin äidin ja lasten terveydestä kuin perheen talouden kestävydestäkin. Kaksin- tai kolminkertaisia vaate- ja tarvikehankintojakin huomattavasti suurempia menoja ovat tilavampi auto ja varsinkin asunto. Kasvavan perheen on ehkä ajateltu sopivan vielä vanhaan asuntoon. Voi käydä myös niin, että juuri valmistunut talo - jonka suunnittelussa oli otettu huomioon kuopuksen saapuminen - ei voikaan toimia perheen kotina loppuelämää. Onneksi nyky-Suomessa kaksoset eivät synny enää yllätyksenä saunan lauteille, vaan tilanteeseen on aikaa sopeutua joitakin kuukausia, asia kun yleensä selviää viimeistään kolmannen raskauskuukauden lopussa. Toisaalta monikkovauvat usein syntyvät ennenaikaisesti (keskimäärin kolme viikkoa aiemmin kuin yhtä odottaessa) tai äiti saattaa joutua määrätyn vuodelepoon jo hyvin varhaisessa vaiheessa.

Viime hetken remontti- ja muuttopuuhat kaatuvat joka tapauksessa isän niskoille, kun äiti kykenee nostelemaan vain valtavaa vatsaansa. Jotkut päätyvät odottelemaan asunnon vaihtoa lasten syntymän jälkeiseen aikaan, mutta suhteellisen haastavaa on myös seinien maalaaminen ja muuttolaatikoiden pakkaaminen kahden tai useamman pikku vesselin auliilla avustuksella.

Asumismuotojen kirjo

Haastetta monikkoperheellä siis riittää, myös asuntoasioissa, eivätkä ne lopu oikean asunnonvaihtoajankohdan löytämiseen. Asunnon valinnassakin pitää osata ottaa huomioon muuttuva elämäntilanne.

Niin kuin kaikki lapsiperheelliset, myös monikkovanhemmat miettivät ensiksi tulevaa asuinalueita. Mitkä asiat painavat eniten vaakakupissa? Useimmiten city-elämä muuttuu lasten ilmaannuttua vehreään ja turvalliseen lähiöön. Tätäkin laajemman asuinalueen perässä voidaan päätyä syrjäisemmillekin seuduille, mutta miten käy liikkuminen lapsikatraan kanssa kauas ruokakauppaan tai päiväkotiin? Mahtuvatko tupla- tai triplaratat julkiseen kulkuneuvoon vai tarvitaanko toinenkin tila-auto?

Kaupungissa palvelut, työt ja hoitopaikat ovat lähellä, mutta jokainen lisäneliometri maksaa tuhansia euroja. Onko päivittäisessä logistiikassa säästyvä aika tilavampaa asuntoa arvokkaampaa? Korvaavatko leikkipuistot ja rikas sosiaalinen elämä oman pihan rauhan? Suuria ratkaisuja, elämänarvot on laitettava puntariin.

Kun toivealue on rajattu kartalle, siirrytään miettimään taloa. Kerrostalon ollessa kyseessä ensimmäinen haaste tulee eteen jo ovella. Pääseekö rakennukseen sisään suoraan katutasosta vai pitääkö ensin nousta portaita? Kahden taaperon – kolmesta puhumattakaan – miehittämät rattaat eivät nouse yhden aikuisen voimilla, eikä käsiä riitä lasten ja rattaiden koppaamiseen kinaloon yhdellä kertaa.

Sama ongelma on edessä, jos talossa ei ole hissiä. Neljänteen kerrokseen kipittäminen parantaa kuntoa, mutta tuore monikkovanhempi saattaa olla hankalan valinnan edessä: kumman lapsista kantaa ensin ja kumman jättää vaunuihin odottelemaan? Mihin rattaat sitten jättää alhaalla, onko pyöräsuoja heti sisäänkäynnin yhteydessä vai voiko rattaat jättää jonkin muualle? Paloturvallisuuden vuoksi lienee luvaton parkkeerata vankkureita porrashuoneeseen.

Jos taas talossa on pieni hissi, alkaa senttimetrien mittaaminen ja tulosten suhteuttaminen kaksosratasvalikoimaan. Kolmosrattaita on turha edes kuvitella saavansa mahtumaan tavalliseen asuinkerrostalon hissiin.

Eräsikin kolmosäiti kertoi kyläreissuilla kaupungissa nostaneensa vauvat riviin pötköttämään hissien lattialle, muuta keinoa kun ei ollut koko joukkion ylös hilaamiseksi.

Kun kerrostalon yleiset tilat ja kulkureitit on katsastettu ja toimiviksi todettu, siirrytään eteiseen. Mahtuvatko sinne vaunut? Entä koko joukon ulkovarusteet ja vieläpä useampi pieni ja kenties vastahakoinen pukija? Olisi hyvä, jos eteisen yhteydessä olisi wc tai muu tila, johon kuraiset haalarit voisi nostaa suoraan lattialta. Kuraeteinen on kerrostaloasunnoissa harvinainen käsite, mutta pientaloissa hyvinkin mahdollinen.

Omakoti-, erillis- ja rivitaloasumisen plussa, oma piha, on erityisen arvokas monilapsisessa perheessä. Jos lapsia voi lähettää suoraan ovesta pihalle sitä mukaa kun heidät on puettu, kenenkään hyvä mieli ei huku hikipisaroiden virtaan. Vauvaikäiset on helppo nukuttaa ulkona vaunuihin ja jättää ikkunan alle valvonnan peittämättä.

Kerrostaloympäristössä vauvaa ei moni enää nykypäivänä uskalla jättää pihalle yksin. Silloin parveke saattaa ajaa saman asian. Vanhemmissa taloissa parvekkeiden ovet ovat kuitenkin yleensä niin kapeat, että leveät vaunut täytyy sompailta sinne kasassa. Siksi erilliset parvekevaunut saattavat tulla yllätyksenä ostoslistalle.

Turvallisuus ennen kaikkea

Vaatumukset monikkovarman asunnon sisätiloille ovat jotakuinkin samat asumismuodosta riippumatta - tietenkin perheen tarpeet, mahdollisuudet ja mieltymykset huomioon ottaen. Erityisesti tulee ottaa huomioon turvallisuus, sillä kahta tai kolmea vikkellä vipeltäjää ei pysty aina ja joka hetki pitämään silmissään.

Suurimmat vaaratekijät ovat keittiössä, siivouskomerossa ja sähkövedoissa, kerrostalossa myös avautuvissa ikkunoissa ja parvekkeessa, sekä tasoeroissa. Näistä kaikista selviytyy asentamalla lisävarusteita.

Asunnon sisäiset portaat tulee voida varustaa tukevilla porteilla molemmista päistään. Portaat ovat riskitekijä myös siinä mielessä, että vanhempi saattaa joutua kantamaan kahta lasta samalla kertaa, jolloin on vaara menettää tasapaino. Yhtä lasta kerrallaan kantaessaan vanhempi saattaa kiinnittää huomiota siihen tai niihin lapsiin, jotka odottavat äänekkäästi portilla vuoroaan.

Pieniinkin tasoeroihin, jotka kyllä mukavasti elävöittävät asuntoa, ehtivät pienet jalat kompastua monta kertaa ennen askelluksen varmistumista. Eritasoratkaisuja kannattaa siis harkita tarkoin, ellei ole valmis varautumaan kypäröiden käyttöön ja suureen laastarinkulutukseen.

Keskeisellä paikalla sijaitseva "seurustelukeittiö" on lapsiperheessä usein toimiva malli. Sieltä kyökkivuorossa oleva vanhempi voi seurailta silmäteriensä touhuja. Toisaalta näkyvyys toimii kahteen suuntaan: keittiön sotkut aukeavat kaikkien katseille. No, Katto-Kassisen sanoin: "Se on vain maallista." Tätä suurpiirteistä ajattelutapaa monikkoperheelliset oppivat kyllä soveltamaan moneen asiaan.

Tilantarve

Asuntoehdokkaan kylpyhuonetta silmäillessään monikkovanhemman kannattaa mielessään sijoittaa sinne sisustuselementtien lisäksi kaksi tai kolme pottaa. Puolikin neliometriä lisää minimimitoitukseen tekee ihmeitä – jossakin muualla kannattaa nipistää kuin täällä. Pyykkivuorille ja niiden käsittelylle kannattaa myös mittailta riittävästi tilaa. Monilapsisessa perheessä säilytystilaa ei ole koskaan liikaa, tavaraa kylläkin.

Makuuhuoneiden sopivan lukumäärän tietää vain perhe itse, joskin ehkä pankillakin saattaa olla asiaan sanottavansa. Kun monikkolapset ovat pieniä, he pystyvät nukkumaan samassa huoneessa – onhan heillä yleensä jotakuinkin sama nukkumisrytmi. Joissakin perheissä on tosin todettu kaikkien iltarauhan ja yönunen parantuneen, kun möykkäjoukko on erotettu eri huoneisiin. Oli miten oli, huoneeseen on mahduttava kaksi tai kolmekin pinnasänkyä. Nykynormien mukaisen asuntotuotannon päämakuuhuoneeseen on mitoitettu parisängyn lisäksi mahtuvan yksi vauvansänky. Tässä on niin rakennusfirmoilla kuin ostajillakin miettimisen paikka.

Asuntoa hankkiessa pitää tehdä pitkän tähtäimen suunnitelma: onko kyseessä vain muutamien vuosien väliaikaisratkaisu vai onko koti loppuelämän satsaus. Jos perhe aikoo pysyä asunnossaan pitkään, kannattaa muunneltavuus ottaa huomioon jo osto- tai suunnitteluvaiheessa. Viimeistään murrosiän lähestyessä useimman nuoren toive on saada vähintäänkin oma huoneensa, ja jos asunnossa on tilaa, voidaan esimerkiksi työhuoneesta tehdä ylimääräinen makuuhuone.

Jos omakotitalossa on jäljellä rakennusoikeutta, voidaan talon sisällä mahdollisesti suorittaa lisärakentamista ullakolle tai ottamalla korkea tila käyttöön toisessa kerroksessa tai rakentaa laajennus.

Myös muissa tilaratkaisuissa kannattaa pitää mielessä muuttuvat, joskus yllättävätkin elämäntilanteet. Kaiken kaikkiaan monikkoperheen ideaalikodin valintaan vaikuttavat melko samantyyppiset seikat kuin liikuntaesteisenkin. Hyvä puoli tässä on se, että jos koti toimii monikkopesueen kanssa, se todennäköisesti toimisi vielä esimerkiksi perheenjäsenen vammautumisenkin jälkeen.

Ideaalikoti ja realiteetit

Monikkoperheen ideaalikodissa olisi siis riittävästi tilaa, myös toissijaisina pidetyissä tiloissa kuten eteisessä, kylpyhuoneessa ja säilytystiloissa. Harva nuori perhe, ainakaan pääkaupunkiseudulla, pystyy kuitenkaan heti hankkimaan asuntoa, jossa ei joutuisi tekemään kompromisseja ja luopumaan joistakin toiveista. Onneksi me ihmiset – varsinkin monikolliset – olemme sopeutuvaisia. Pienempäänkin tilaan mahtuu, kun kodin järjestää tehokkaaksi ja toimivaksi. Monikkoperhe tarvitsisikin helppoja kanavia löytää apua suunnitteluun ja remontoimiseen ja uuden asunnon ovien vihdoon avautuessa myös muuttoon.

Asunnonvälittäjä, jolla on kokemusta esteettömästä asumisesta ja joka tuntee monilapsisen perheen tarpeet, voi auttaa monikkoperhettä löytämään heille – heidän omissa raameissaan – sen ideaaliasunnon.

Teksti:

Miina Blot

arkkitehti SAFA, monikkoäiti

Kirjoitus on julkaistu Kiinteistömaailman Internet-sivustolla www.kotikissa.info